Liikenne ja viestintävaliokunta

Kirjoita tähän

Hallituksen esitys eduskunnalle yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Lapin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa pyydettynä lausuntona hallituksen esitykseen eduskunnalle yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (HE 9/2022) seuraavaa:

Korona pandemia on iskenyt rajusti Lapin elinkeinoelämään, jonka yksi kivijalka on kansainvälinen matkailu. Matkailun myötä sen liitännäiset toimialat ovat joutuneet vaikeuksiin esimerkiksi ravintolatoiminta, ohjelmapalvelut, henkilöliikenne sekä erikoiskauppa. Lisäksi pandemia on ravisuttanut voimakkaasti rajakauppaa.

Em. seikoista johtuen tässä lausunnossa painottuvat vaikutukset matkailuun ja sen liitännäisiin toimialoihin.

Kompensaatiolle on selkeä tarve

Lapin ELY-keskus pitää hyvänä, että sulkemiskorvausta ja kustannustuki VI koskeva hallituksen esitys on otettu eduskunnan käsittelyyn ja se kohdistuu toimialoille, jotka ovat kärsineet ja kärsivät edelleen viranomaisrajoituksista.

Vertailukausi ennen pandemiaa on toivottu muutos

Lapin matkailualan yrityksissä sesonki käynnistyy marras-joulukuun vaihteessa ja kestää kansainvälisten matkailijoiden osalta tammi-helmikuun vaihteeseen. Sesonkikuukausien tulonmenetykset ovat kriittisiä toiminnan jatkuvuuden näkökulmasta.

Lapin näkökulmasta hallituksen esitykseen tehty muutos, että vertailukausi voi olla pandemiaa edeltävä aika, nähdään tervetulleena ja oikeudenmukaisempana kuin alkuperäinen säädösteksti.

Myös uusille yrityksille mahdollistettu kustannustuki saa osakseen myönteistä palautetta.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS
0295 037 000
www.ely-keskus.fi
Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo
PL 8060, 96101 Rovaniemi
kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Yrityksillä on akuutti kassakriisi

Lapissa matkailuyritysten, mutta myös matkailuun välittömästi kytkeytyvien toimialojen yritysten taloudellinen tilanne on erittäin haasteellinen. Vuosina 2020 ja 2021 kansainvälinen matkailu on ollut lähes pysähdyksissä maahantulorajoitusten vuoksi. Em. jäljiltä yrityksissä on kassakriisi, jota kotimaiset matkailijat eivät valitettavasti ole pystyneet paikkaamaan.

Talvikausi 2021 - 2022 näytti lupaavalta, mutta joulukuun maahantulon-, ravintoloiden ja muiden tilojen rajoitukset aiheuttivat edelleen liikevaihdon menetyksiä ja kustannusten kasvua yrityksille. Yritykset eivät kyenneet reagoimaan muuttuneeseen tilanteeseen, koska käytössä ei ollut esimerkiksi nopeutettua YT-menettelyä tai mahdollisuutta lomauttaa määräaikaisia työntekijöitä kuten aiemmin pandemian aikana oli voitu tehdä.

Kassakriisillä arvioidaan olevan pitkälle tulevaisuuteen ulottuvat vaikutukset. Lainojen lyhennysten lykkäykset ovat painolastina yrityksille ja matkailun palautuminen pandemiaa edeltävälle tasolle voi kestää vuosia.

Em. johtuen valtion kompensaation tulisi olla mahdollisimman täysimääräinen, jotta toimiala kykenee nousemaan kuopastaan, houkuttelemaan työntekijöitä ja luomaan jatkossakin tuhansia työpaikkoja Lappiin ja Suomeen. Nyt esitettyä 25 %:n omavastuuosuutta pidetään edelleen korkeana ja sillä ei kyetä luomaan näkymää pidemmälle tulevaisuuteen.

Matkailualan yritykset ja järjestöt ovat omana näkemyksenään esittäneet 10 %:n omavastuuosuutta.

Matkailun tulevaisuus kaikkinensa on haasteellinen

Matkailussa vaikea tulevaisuuden ennustettavuus ja pitkään jatkunut epävarmuus ovat tuoneet harmaita pilviä koko toimialan tulevaisuuden ylle. Liikevaihdon ohella toimiala on menettänyt huomattavissa määrin työvoimaa asiantuntija- ja työntekijätasolta muille aloille.

Osaajien menetykset on tunnistettu keskeisiksi esteiksi alan yritysten investoinneille, kasvulle, uudistumiselle sekä kilpailukyvylle. Tällä hetkellä uhkana on, että Suomi voi jäädä pandemian vaikutusten jäljiltä liiaksi takamatkalle suhteessa kilpailijamaihinsa.

Pandemian kielteisten vaikutusten estämiseksi tarvitaan toimenpiteitä, joilla voidaan turvata alan kilpailukyky. Tämä näkökulma olisi tärkeä huomioida tukien kohdentamisessa ja tasossa.

Konsernikohtaisuudesta yrityskohtaisuuteen

Kustannustuen konsernikohtaisuus ei saa kannatusta lappilaiselta elinkeinoelämältä. Konsernikohtaisuus koetaan epäoikeudenmukaisena. Esityksenä on, että sen tulisi olla yrityskohtainen, joka mahdollistaisi yhdenmukaisemman kohtelun.

Kustannustuen enimmäismäärää esitetään korotettavaksi

Lisäksi kustannustuen enimmäismäärää esitetään korotettavaksi. Hallituksen esitykseen sisältyvät rajat ovat jo aikaisemmilla kustannustukikierroksilla leikanneet suhteellisesti suurimpien ja keskisuurten yritysten tukea heikentäen niiden mahdollisuuksia työllistää ja vääristäen kilpailua.

Nyt hallituksen esitykseen sisältyvät rajat edelleen kasvattavat epäsuhtaa erikokoisten yritysten välillä. Suuret ja keskisuuret veturiyritykset ovat merkittäviä työllistäjiä sekä suoraan että alihankintaketjujen kautta. Veturiyritysten ympärillä voi olla jopa satoja alihankintayrityksiä, joiden toiminnan jatkuvuus on suoraan riippuvainen veturiyrityksen selviytymisestä.

Lapin isot matkailualan yritykset ovat kärsineet merkittäviä tappioita rajoitusten vuoksi ja valtiolta saadut tuet koetaan tappioiden kokoon nähden vaatimattomiksi. Em. liittyen toivotaan, että yhteenlaskettavien enimmäismäärää arvioitaisiin pitkittyneessä tilanteessa.

Eri toimialat ovat erilaisessa asemassa

Kustannustukeen liittyväksi ongelmaksi on tunnistettu, että liitteessä mainittujen toimialojen ja sen ulkopuolelle jäävien alojen osalta rajoitusten määritelmät ovat erilaisia. Myös tämän koetaan kohtelevan yrityksiä eriarvoisesti. Ratkaisuksi esitetään toimialaneutraalisuutta.

Tapahtumien osalta korvaus ei kata kaikkia menetyksiä

Positiivisena nähdään, että hallituksen esityksessä sulkemiskorvausta voidaan myöntää yritykselle, jonka järjestämäksi tarkoitettu yleisötilaisuus on kielletty tai rajoittaminen on tehnyt tilaisuuden järjestämisen mahdottomaksi.

Huomioiden rajoitusten kohdentuminen joulusesonkiin, tapahtumien suunnittelusta aiheutuvia kustannuksia ei kuitenkaan katsota korvauksen piiriin kuuluviksi, vaikka niiden osuutta voidaan pitää huomattavana. Kustannusten korvattavuus olisi tärkeää tilanteessa, jossa jouluun ajoittuvien tapahtumien siirtäminen myöhempään ajankohtaan ei ole ollut mahdollista.

Em. liittyen esityksenä on, että peruuntuneiden tilaisuuksien osalta otettaisiin huomioon myös tapahtuman valmistelusta aiheutuneet kustannukset.

Tuen minimirajaa tulisi alentaa

Tapahtuma-alalla yrittäjien ja ammatinharjoittajien tulot syntyvät monista eri tulolähteistä. Em. liittyen maksettavan tuen miniraja esitetään poistettavaksi. Tämä olisi tärkeä signaali valtiolta siitä, että myös pientä yritystoimintaa arvostetaan ja halutaan tukea.

14.2.2022

A007617

Allekirjoittaja A007617
DN: cn=A007617, ou=Ely, email=marja.perala@ely-keskus.fi
Päivämäärä: 2022.02.14 22:01:19 +02'00'

Elinkeinot, työvoima- ja osaaminen vastuualueen johtaja

Marja Perälä

<Esittelijän nimike>

<Nimi>

Liitteet Kirjoita tähän

Jakelu Kirjoita tähän

Tiedoksi Kirjoita tähän